

լի ջրային էր, և կերպարանքին կէս մէջ-
քէն վար ձուկ երկու պոչով գէպ 'ի վեր
դարձած. ծովուն ամենէն վտանգաւոր
տեղերը կը կենային ու անուշ կ'երգէին,
որ լսողներուն քուն բերելով կ'ընկը-
մէին նաւերուն հետ: Վրանի մը բնա-
պատումներ կը կարծեն որ հիները ծո-
վային հորթը տեսնելով այնպիսի ե-
րևակայեալ հրէշներ հնարեցին. վասն
զի ծովային հորթին գլուխը կ'որ ըլլա-
լով վիզը երկայն ու մարմինն ալ ձկան
ձևով, կուրծքը քիչ մը ուռած, ծովէն
ելլելու ատեն կրնայ մէկը հեռուէն ի-
րենց հնարած կերպարանքովը կարծել:
Բայց ոմանք ալ կ'ըսեն թէ Յուշկապա-
րիկը փոխաբերեալ նշան մըն էր որով
նաւորդաց զանազան վտանգները կ'ի-
մացնէին: Բայց առասպելաբոլբոլ ա-
սով ալ գոհ չըլլալով՝ Յուշկապարկաց
հայրենիքն ալ կը պատմեն. գլխաւոր
իրեք յուշկապարիկ կը դնեն Լքելով
գետոյն և մուգայի մը ծնունդ, որ
Վափրի կղզոյն ժայռերուն եզերքը
Վէապօլսոյ ծոցին մէջ կամ Պարթենո-
պէի ու Սիկիլիոյ եզերքները կը բնա-
կէին. ուր որ իրենց ըսածին նայելով՝
հին ատենն ալ հիմայ ալ ճամբորդները
ու նաւորդները անիմանալի ազգամաբ
մը հոն կը բռնուին, ուր թմրութիւն մը
վրանին գալով բոլորովին բաներնին
գործքերնին ու նաև հայրենիքնին կը
մոռնան: Եւ հնարքը բանեցուցին կ'ը-
սէ հոմերոս զՍիլիսէսն ալ որսալու,
բայց չիկրնալով յուսահատեցան և ի-
րենք զիրենք ծովը նետեցին: Լքելի
խեղճով կ'ըսէ հեղինակ մը թէ Յուշ-
կապարիկ ըսածնին մարդիկներ են որ
անզգոյշ նաւորդները խաբելով եզերքը
կը մօտիկցնեն ու անոնց բաները կը
յափշտակեն, կամ թէ ծովու ասպա-
տակներ են: Ոմանք ձկան տեղ թռչ-
նոյ մարմին կը կարծեն Յուշկապարկի
վարի կողմը. և թերևս աս կը նշանա-
կեն այն թռչնամարմին թագուհիներն
ալ որ հայկական զրջագրաց ճակատ-
ներն կը զարդարեն:

1 Խնչպէս ոմանք ալ սփինգոս և ուրիշ հրէշե-
րէից կերպարանք կը բերեն:

Եսկ սուրբ Վրոց յիշած Յուշկապա-
րիկները և համբարուքը աւերակաց
նշան և բնակիչ են, և ուրիշ բան չեն
բայց եթէ ան ատենուան մարդկանց
կարծեացը յարմարելու համար ըսուած,
որ այլաբանութիւն մը սեպելու է աւե-
րակաց սոսկում տալու. անոր համար
մեր Վէորդ սկեռացի Սարգապետը
Եսայեայ մեկնութեան մէջ կ'ըսէ.
“ Եւթիւն ինչ ոչ են սոքա, այլ սոսկ
” անուանք և լոկ համբաւք. զմարդկան
” սովորութեան անուանս դնէ 'ի նշան
” աւերածոյն Բաբելոնի ”:

Սիեղջերու:

ՅՈՒՇԿԱՊԱՐԿԻՆ պէս անուանի և
տարակուսելի եղած, բայց աւելի ստոյգ
կենդանի մը, որուն աւելի առասպելա-
խառն քան թէ առասպելեալ պէտք է
ըսել, է Սիեղջերուն. որ ինչ որ հինե-
րը ստորագրած են և ինչ որ Լնգղիոյ
դրօշին վրայ նկարուած է, մտացածին
կենդանի մըն է ձիու նման, ճակտին
մէջ երկայն եղջիւրով մը, որ նարվալի
ժանիքը կը կարծուի, ինչպէս որ օրա-
գրիս մէջ նարվալի վրայ խօսելու ա-
տեն ըսեր ենք: ասոր համար անոր
ծովային միեղջերու կ'ըսեն: Եւ պէտ և
հիներուն պատմած միեղջերուն առաս-
պելեալ բան կ'երևնայ, բայց պարզ ե-
րևակայութեան հնարք չէ, իրօք միեղ-
ջերու չորքոտանին կը կարծուի որ ըլ-
լայ Լքրիկէի ու Լքիոյ ներսերը, որ մէկ
եղջիւր մը կամ ժանիք մը ունենայ
գլխուն վրայ:

Եղուարդ Սիլիփէլ ճանապարհորդը
որ 1824ին Լեզոսի ջրվէժը քննելու գա-
ցեր էր, կը պատմէ թէ գերիէ մը լսեր
է որ իրենց երկիրը կովու չափ չորքո-
տանի մը կայ Լիլուքմա ըսուած երէին
պէս թեթեալարժ, մորթը՝ կարճկեկ
ու քիչ մը կարմրագոյն բաշով ծածկած,
ճակտէն մինչև քիթն ալ ճերմակ գիծ
մը ունի եղեր, ասոր արուն կ'ըսէ շի-
տակ ու երկայն կոտօշ մը ունի ճակ-

տին վրայ : Իսկ Բսիոյ միեղջերուն եղջերուի տեսակ մին է որ խումբ խումբ կը բնակին, մաներին ալ կ'ուտուի . տեղացիք Վերոյ կ'ըսեն . գոյնը բաց կարմիր է ու անտառային երկիրներ կը բնակի : Պօթի երկրորդ կ'ըսեն թէ իրացրնէ աս կենդանին իրենց երկիրը կը գտնուի, բայց շատ ուժով ու մեծ ըլլալով չեն կրնար ողջ բռնել . աս կենդանւոյս եղջիւրները երբեմն կենդանին ողջ եղած ատենը կ'իյնան կամ մեռնելէն վերջը մարմնէն կը փրցընեն ու իրենց երկնային հոգիներուն կընուիրեն : Հաւանական է որ հիներն ալ կամ աս կենդանեաց համար կամ ռնգեղջիւրին համար ըսած են միեղջերու . ռնգեղջիւր կ'իմացուի սուրբ գրոց մէջ յիշուածներն ալ, ինչպէս Բաղամին ըսածը, « Իբրեւ փառք միեղջերու 'ի վերայ նորա »¹ . Սովսիսի օրհնութեան մէջ « Եղջիւրք միեղջերոյ եղջիւրք նորա »² . Եւ Բստուծոյ առ Յօբ ըսածը . « Եթէ կամիցի քեզ միեղջերուն ծառայել կամ հանգչել առ մնուր քո »³, և այլն : Բս ռնգեղջիւրը միայն մէկ եղջիւր ունեցողն է . որուն պատկերը և ստորագրութիւնը դրեր ենք օրագրիս երրորդ հատորին մէջ⁴ :

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Բարեգործութիւն :

ՍԱՐԴՈՒՆ մէկը պարկ մը ալիւր ձիուն վրայ բեռուցած՝ ինքն ալ վրան նստած՝ ջաղացքէն տուն կը դառնայ եղեր : Փողոցի մը գլուխ կը հասնի չիհասնիր՝ իր դրացիներէն մէկը ասոր վրան կը վազէ, և հաստ գաւազանը վրան վերցընելով, « Կամ ալիւրդ կուտաս, կամ հիմա քեզ կը մեռցնեմ », կ'ըսէ : Զիւարդը մէկէն 'ի մէկ վար կը ցատքէ՝ մարդուն վզէն բռնելն ու

գետինը զարնելը մէկ ընելով, « Տեսնենք, կ'ըսէ, ով զով կը մեռցնէ, — Կամ մեռցուր, կամ ալիւրդ տուր, կ'ըսէ մարդը . վասն զի ես ալ, տղաքս ալ, կինս ալ, անօթի պիտի մեռնինք », Կարդը զարմանք ցուցնելով, « Ի՞նչ անօթութենէ պիտի մեռնիք, կ'ըսէ . ատ ուրիշ բան է . բայց ես չեմ ուզեր որ աւազակ ըլլաք . առ աս ալիւրը քեզի ըլլայ », ըսելով, պարկը անոր կռնակը կուտայ կը ճամբէ : Ին միջոցին ձին իր բեռէն թեթեւացած՝ շիտակ վազեր տիրոջը տունը գացեր է : Տանտիկինը աս ձին առանց երկանը՝ առանց ալիւրի տեսածին պէս՝ աղաղակ մը կը վերցընէ տանը մէջն ու դէպ 'ի ջաղացքը վազելու ատենը՝ երկը դիմացը կ'ելլէ, գլուխէն անցածը կը պատմէ : Բարեսիրտ կինը աս ըսելուն պէս՝ կը վազէ իր մառանը՝ քանի մը հաց կ'առնէ՝ գոգնոցին մէջ կը պլլէ, « Ին խեղճերը ատանկ անօթի են՝ ինչպէս պիտի համբերեն որ խմորը հասնի ու եփի որ ուտեն », կ'ըսէ երկանն, ու կ'երթայ շիտակ դրացիին տունը կը մտնէ : Տեսցիք զինքը տեսածնուն պէս ահու դողի մէջ կ'իյնան . բայց երբոր հացը կը տեսնեն՝ աշխարհք իրենցը կ'ըլլայ, վասն զի ան խեղճ տղաքը ալիւրին գլուխը անցեր օփով կ'ուտեն եղեր : Բս սքանչելի բարեգործութեան պտուղը ան կ'ըլլայ որ մարդը իրեն գործք մը կը գտնէ, կ'աշխատի, իր տղաքն ալ բարի կըթուած կը մեծցընէ . որ թէ որ անգութ կամ անխոհեմ մարդու մը հանդրպաժ ըլլար, ինքը կը կախուէր, տղաքն ալ կը փճանային :

Բարեգործութիւնը իր յարգը կը կորսնցնէ թէ որ ըրած բարիք ամենուն իմացընելու ետէս ըլլաս . կ'ուզեն որ ուրիշները չմոռնան . նայէ որ ամենէն առաջ գու մոռնաս :

ՔՈՌԵԿՏԼ

1 Թիւ իշ . 22 :

2 Բ Օրէնք ԼԷ . 17 :

3 Յօբ ԼԹ . 9 :

4 Երես 52 :